ករណីសិក្សាស្តីពីឧបករណ៍មិនបង្កទំនាស់

គម្រោងសហគមន៍នេសាទ សេ អេហ្វ អេស ស៊ី និងជម្លោះនេសាទក្នុងឆកសមុទ្រកំពង់សោម

ទិដ្ឋភាពទូទៅ

នៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០០០ គណៈកម្មាធិការសេវាកម្មមិត្តភាពអាមេរិក (AFSC) បានចាប់ផ្តើមគម្រោងសហគមន៍នេសាទក្នុងស្រុកស្រែអំបិល ខេត្តកោះកុង នៅភាគខាងជើងនៃឆកសមុទ្រកំពង់សោម។ សហគមន៍នេសាទចំនួន២ ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងស្រុកស្រែអំបិល គឺមួយនៅក្នុង ឃុំជីខក្រោម និង មួយទៀតនៅក្នុង ឃុំជ្រោយស្វាយ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០០៤ អំពើហិង្សារវាងសហគមន៍នេសាទទាំងពីរត្រូវបានផ្ទុះឡើងយ ផ្ទះរបស់ពួកគេត្រូវបានលួចប្លន់ និងដុតបំផ្លាញ ហើយការិយាល័យកណ្តាលរបស់សហគមន៍នេសាទ ដែលគាំទ្រដោយ (AFSC) ត្រូវបានដុតបំផ្លាញចោលខ្ទេចខ្ទី។

សម្គាល់៖ ករណីសិក្សានេះត្រូវបានរៀបចំឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ពោលគឺ ១៣ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីហេតុការណ៍នេះបានកើតឡើង ដូចនេះការពិព័ណ៌នាប្រហែលជាមិនអាចរៀបរាប់អស់ពីហេតុការណ៍ជាក់ស្តែងដែលបានកើតឡើង។ អ្នកសរសេរ សូមអភ័យទោសទុកជាមុនសម្រាប់ចំណុចខ្វះខាតដែលកើតមានឡើង ហើយទោះបីជាយ៉ាងណាយើងសង្ឃឹមថា ករណីសិក្សានេះពិតជាចូលរួមចំណែកជួយដល់ការស្វែងយល់កាន់តែប្រសើរពី **ឧបករណ៍មិនបង្កទំនាស់**[1]។

សាវតា

- នៅដើមទសវត្សរ៍ទី៩០ ការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកស្រែអំបិលនៅមានកម្រិតនៅឡើយ ក្នុងនោះការគ្រប់គ្រងតំបន់ព្រៃឈើដោយពួកខ្មែរក្រហមបន្តរហូតដល់ឆ្នាំ ១៩៩៦។ ការកាប់ឈើខុសច្បាប់មានការរីករាលដាលរហូតដល់ឆ្នាំ ១៩៩៩ ទើបត្រូវបានបង្ក្រាប។
- ប្រជានេសាទនៅស្រុកស្រែអំបិល បានប្រើប្រាស់ឧបករណ៍នេសាទតាមបែបប្រពៃណី ចាប់តាំងពីធ្លាក់ចូលក្នុងរបបខ្មែរក្រហមក្នុងឆ្នាំ ១៩៧៩។ ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនទៀត បានធ្វើស្រែចម្ការ ចិញ្ចឹមសត្វ កាប់ឈើខុសច្បាប់ និងជួញដូរសត្វព្រៃខុសច្បាប់។
- ក្រោយពីរដ្ឋាភិបាលបានសន្យាចំពោះជីវភាពរស់នៅរបស់អ្នកនេសាទ អ្នកចំណូលស្រុកដែលមកពីស្ទឹងហាវ នៅភាគខាងកើតនៃឆកសមុទ្រកំពង់សោមក៏បានចូលមកដល់ នៅចន្លោះឆ្នាំ ១៩៨៤ និង ១៩៨៧ ។ ពួកគេបានទិញកប៉ាល់នេសាទ និងកូនទូកវែងៗជាច្រើន។ ឆ្នាំ ១៩៨៧ ច្បាប់ជលផល ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដែលធ្វើឲ្យការនេសាទរបស់ពួកគេនៅក្នុងតំបន់ទឹករាក់នៃឆកសមុទ្រកំពង់សោមក្លាយជាខុសច្បាប់។ ប៉ុន្តែពួកគេមិនមានជម្រើសផ្សេងទៀតក្នុងការចិញ្ចឹមជីវិតឡើយ។
- ច្បាប់ជលផល ឆ្នាំ ១៩៨៧ មិនបានរាប់បញ្ចូលបទប្បញ្ញត្តិសហគមន៍នេសាទទេ
- ទោះបីជាយ៉ាងណា រដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់ការគាំទ្រដល់សហគមន៍នេសាទ ហើយនៅដើមទសវត្សរ៍ ២០០០ ច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍នេសាទត្រូវបានពង្រាង[2]

---

[1] ករណីសិក្សានេះ ត្រូវបានពិព័ណ៌នាផងដែរក្នុង: គម្រោងរៀនសូត្ររួមគ្នារបស់ CDA “ឧបករណ៍មិនបង្កទំនាស់នៅកម្ពុជា” មេសា ២០១០ ទំព័រ ១៣ http://cdacollaborative.org/wordpress/wp-content/uploads/2016/02/Do-No-Harm-in-Cambodia.pdf

[2] អនុក្រឹតស្តីពីសហគមន៍នេសាទត្រូវបានអនុម័តនៅ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០៥ ហើយច្បាប់ជលផលថ្មីត្រូវបានប្រកាស់ឲ្យប្រើនៅ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៦

- ក្រោយឆ្នាំ ១៩៩៩ អ្នកចំណូលថ្មីជាច្រើនដែលមកពីស្ទឹងហាវបានមកដល់ និងធ្វើនេសាទខុសច្បាប់។
- ប៉ុន្តែក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០០០ នាយកដ្ឋានជលផល ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីធ្វើការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងបទបញ្ញានៅក្នុងវិស័យជលផល រួមជាមួយអាជ្ញាធរខេត្ត និងស្រុក។

ទំនាស់សហគមន៍នេសាទ

ទំនាស់ជលផលបានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ ១៩៨៩។ អ្នកនេសាទបានអូសសំណាញ់របស់ពួកគេនៅតំបន់ទឹករាក់នៃឆកសមុទ្រកំពង់សោម ដោយរំលោភលើច្បាប់ជលផល ឆ្នាំ ១៩៨៧។ ទូកនេសាទភាគច្រើន មកពីស្ទឹងហាវក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ និងមាននាវិកកម្ពុជាផលដែរ។ ទូកនេសាទផ្សេងទៀតមកពីប្រទេសថៃ និង វៀតណាម។ នៅពេលដែល កប៉ាល់នេសាទបានចូលមកដល់ អ្នកនេសាទក្នុងមូលដ្ឋាន នៅស្រុកស្រែអំបិលបានវាយបកវិញ ហើយជារឿយៗមានការលួចត្រីពីអួនកប៉ាល់នេសាទ។ ក្រុមនាវិកកប៉ាល់នេសាទ បានតបតវិញ។ នៅចន្លោះឆ្នាំ ១៩៨៩ និង ២០០២ ក្រុមនាវិកកប៉ាល់នេសាទ បានសម្លាប់អ្នកនេសាទចំនួន ២២ នាក់នៅតំបន់នោះ[3]។ ប៉ុន្តែនៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០០០ ដោយមានការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់ ទំនាស់ជលផលបានថយចុះ។

យ៉ាងណាក៏ដោយនៅឆ្នាំ ២០០៤ អំពើហឹង្សាថ្មីរវាងក្រុមអ្នកនេសាទបានផ្ទុះឡើង។ ក្រុមនាវិកមកពីស្ទឹងហាវ បានចូលលួចប្លន់ ដុតបំផ្លាញផ្ទះសម្បែង និងការិយាល័យកណ្តាលសហគមន៍នេសាទ នៅឃុំជីខក្រោម ដែលគាំទ្រដោយ AFSC ត្រូវបានដុតបំផ្លាញរាបដល់ដី។

ទិដ្ឋភាពនៃទំនាស់រួមមាន៖

- ជាទូទៅអាជ្ញាធរបានចាប់ខ្លួនអ្នកនេសាទតូចតាច ប៉ុន្តែមិនមែនប្រតិបត្តិករកប៉ាល់នេសាទធំៗនោះទេ
- នៅពេលកប៉ាល់នេសាទ ធ្វើនេសាទខុសច្បាប់ អ្នកនេសាទតូចតាចបានរឹបអូសឧបករណ៍នេសាទរបស់ពួកគេ
- នាវិកកប៉ាល់នេសាទ បានឆ្លើយតបដោយហិង្សា ដោយបានវាយប្រហារទៅលើអ្នកនេសាទតូចតាច និងបំផ្លាញឧបករណ៍នេសាទរបស់ពួកគេ។
- ពាក្យចចាមអារ៉ាម (ឧទាះ ស្តីអំពីអ្នកនេសាទស្រែអំបិល បានចាប់ជម្រិតអ្នកនេសាទស្ទឹងហាវ) នាំឱ្យមានអំពើហិង្សាកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើងៗ។
- អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលផ្តល់ការគាំទ្រដល់សហគមន៍នៅស្ទឹងហាវមានការយល់ឃើញ និង ទស្សនទានស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ខុសពីការយល់ឃើញ និងទស្សនទានរបស់ AFSC ស្តីពីការការចិញ្ចឹមជីវិតប្រកបដោយចេរភាព។ ពួកគេបានឮរឿងរ៉ាវអំពីអ្នកនេសាទស្រែអំបិល ពីអ្នកនេសាទស្ទឹងហាវ ខុសពីអ្វីដែលបុគ្គលិករបស់ AFSC បានឮ។ ដូច្នេះ អង្គការមិនមនរដ្ឋាភិបាលរកឃើញថា វាមានការលំបាកណាស់ក្នុងការធ្វើការរួមគ្នា
- ទោះបីជាយ៉ាងណា អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានផ្សាភ្ជាប់យ៉ាងល្អ និងមានការគោរពយ៉ាងខ្លាំងពីសំណាក់សហគមន៍ ហើយពួកគេមានបំណងបង្កើនទំនាក់ទំនងរវាងសហគមន៍នេសាទទាំងពីរ
- អ្នកចំណូលថ្មីមិនសូវយកចិត្តទុកដាក់លើការថែរក្សាធនធានក្នុងស្រុក ដូចអ្នករស់នៅយូរអង្វែងទេ
- ក្រុមអ្នកនេសាទដែលជាគូប្រជែង បានកំណត់សហគមន៍របស់ពួកគេដោយខ្លួនឯង ហើយមានទំនាក់ទំនងតិចតួចបំផុតរវាងសហគមន៍ និងសហគមន៍ផ្សេងទៀត។
- ផ្ទះសម្បែងរបស់សហគមន៍នេសាទ គឺជានិមិត្តរូបនៃអំណាចរបស់ក្រុមសហគមន៍នេសាទ និងគោលដៅសម្រាប់ការវាយប្រហារ
- ទោះបីជាមានទំនាស់ក៏ដោយ អ្នកនេសាទទាំងអស់នៅជុំវិញឆកកំពង់សោម មានចំណាប់អារម្មណ៍រួមគ្នាលើនិរន្តរភាពនៃការនេសាទ "ប្រសិនបើត្រីបាត់បង់អស់ អ្នកទាំងអស់គ្នានឹងរងគ្រោះ"
- រដ្ឋាភិបាលខេត្តកោះកុង និងព្រះសីហនុ មានឆន្ទៈប្រមូលអ្នកពាក់ព័ន្ធមកពិភាក្សារួមគ្នា

[3] កាសែតភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ “ការបោះឆ្នោតដោយសម្ងាត់សម្រាប់ជលផលខេត្តកោះកុង” ១៨ កក្កដា ២០០៣

http://www.phnompenhpost.com/national/election-bait-koh-kong-fisheries